Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на заетостта

(обн., ДВ, бр. 112 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 54 и 120 от 2002 г., бр. 26, 86 и 114 от 2003 г., бр. 52 и 81 от 2004 г., бр. 27 и 38 от 2005 г., бр. 18, 30, 33 и 48 от 2006 г., бр. 46 от 2007 г., бр. 26, 89 и 109 от 2008 г., бр. 10, 32, 41 и 74 от 2009 г., бр. 49, 59, 85 и 100 от 2010 г. и бр. 9 от 2011 г.)

§ 1. В чл. 1 се създава т. 5:

„5. регулирането на достъпа до пазара на труда на чужденци.”

§ 2. В чл. 18, ал. 3 се създава т. 7:

„7. притежател на Синя карта на ЕС, останал без работа в рамките на три месеца или желаещ да смени работодателя си.”

§ 3. В чл. 56, ал. 3 думите „55б и 55в” се заменят с „55б, 55в и 55д”.

§ 4. Създава се чл. 60а:

„Чл. 60а. (1) Образува се Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение” – юридическо лице по смисъла на чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, със седалище София и с клонове – териториални поделения, както следва:

1. Българо-германски център за професионално обучение – Пазарджик;

2. Българо-германски център за професионално обучение – Плевен;

3. Българо-германски център за професионално обучение – Смолян;

4. Българо-германски център за професионално обучение – Стара Загора;

5. Българо-германски център за професионално обучение – Царево.

(2) Основният предмет на дейност на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение” е осъществяване на обучения за придобиване на професионална квалификация на лица,

навършили 16 години, обучения за придобиване на ключови компетентности и професионално ориентиране.

(3) Основните публични задачи на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение” са:

1. подпомагане чрез обучение за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности интегрирането на безработни лица от групи в неравностойно положение на пазара на труда;

2. тестване на иновативни практики с цел последващото им прилагане от други институции за професионално обучение;

3. повишаване компетентностите на обучаващи на възрастни;

4. обучение на наставници, външни експерти и обучаващи на възрастни по конкретни професии;

5. създаване на партньорства с представители на бизнеса и на работниците и служителите за разработване на нови и актуализиране на учебни програми, учебни материали, професионално ориентиране и др.

(4) Предприятието може да осъществява и други дейности, свързани с основния предмет на дейност.

(5) Органи на управление на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение” са:

1. министърът на труда и социалната политика;

2. Управителният съвет;

3. изпълнителният директор.

(6) В своята дейност изпълнителният директор на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение” се подпомага от съвет, който се състои от представители на представителните организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище.

(7) Устройството и дейността на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение”, правомощията и задълженията на органите за управление, както и въпросите, свързани с дейността на клоновете, се уреждат с правилник, приет от Министерския съвет.

(8) За осъществяване дейността на предприятието по този закон държавата предоставя за ползване и управление имущество – публична и частна държавна собственост.

(9) Дейността на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение” по изпълнение на неговите публични задачи се подпомага от държавата чрез бюджета на Министерството на труда и социалната политика и чрез предоставяне на публични средства.

(10) Предприятието не може да участва в търговски или граждански дружества.

(11) Предприятието няма право да сключва договори за кредити с търговски банки и други финансови институции, освен ако за това има изрично решение на Министерския съвет.

(12) Срещу имуществото публична държавна собственост, предоставено на предприятието, не може да се насочва принудително изпълнение.

(13) Предприятието не може да се приватизира и срещу него не може да се открива производство по несъстоятелност.”

§ 5. В глава осма се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се раздел I с наименование „Заетост на български граждани в чужбина” с чл. 67 – 69.

2. Създава се раздел II с наименование „Заетост на чужденци в България” с чл. 70 – 74 и в него:

а) създава се чл. 72а:

„Чл. 72а. (1) При наемане на работа или приемане на чужденец работодателят изисква от него да представи валиден документ за пребиваване, нотариално заверено копие от който съхранява за срока на наемането или приемането. Работодателят не носи отговорност, ако представеният му документ се окаже недействителен.

(2) Работодателят уведомява Националната агенция за приходите за датата на реално започване на работа на чужденеца по реда на чл. 62, ал. 3 от Кодекса на труда.”;

б) в чл. 73:

аа) досегашният текст става ал. 1;

бб) създават се ал. 2 – 7:

„(2) Не се разрешава наемането на работа на незаконно пребиваващи на територията на Република България чужденци.

(3) В случай че работодател наеме на работа незаконно пребиваващ на територията на Република България чужденец в нарушение на забраната по ал. 2, той му дължи уговореното възнаграждение, но не по-малко от минималната работна заплата, установена за страната или за съответната икономическа дейност, за период три месеца, освен ако работодателят или наетото лице не докаже друга продължителност на наемането. Плащането е дължимо и след завръщането на чужденеца в държавата на обичайното му пребиваване, включително разходите по превода на плащането.

(4) Ако работодателят не изплати задължението по ал. 3, наетите на работа незаконно пребиваващи на територията на Република България чужденци могат да предявят иск срещу него в давностните срокове по Закона за задълженията и договорите и по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(5) Върху изплатеното по ал. 3 възнаграждение се дължат съответните данъци и осигурителни вноски, предвидени за наетите лица по българското законодателство.

(6) Работодателят поема разходите за връщане на незаконно пребиваващия чужденец.

(7) Когато работодателят е подизпълнител, изпълнителят, чийто пряк подизпълнител е работодателят, както и всеки следващ изпълнител, чиито подизпълнители са те, когато се установи по безспорен начин, че са знаели за нарушението на ал. 2 и не са информирали органите за контрол на чужденците, могат да отговарят заедно с работодателя или вместо него за задълженията по ал. 3, 4 и 5, както и по чл. 82а.";

в) създава се чл. 73а:

„Чл. 73а. Министърът на труда и социалната политика след консултация със социалните партньори и по препоръка на Националния съвет по трудова миграция може да наложи ограничения на достъпа на чужденци до пазара на труда, включително на висококвалифицирани, съобразно състоянието, развитието и обществените интереси на пазара на труда."

3. Създава се раздел III:

„Раздел III

Висококвалифицирана заетост на чужденци в България

Чл. 74а. (1) При наемане на работа на чужденци за целите на висококвалифицирана заетост се издава единно разрешение за пребиваване

и работа тип „Синя карта на ЕС” съгласно разпоредбите на Закона за чужденците в Република България и правилника за прилагането му.

(2) Условията и редът за издаване, подновяване, отказ и отнемане на Синята карта на ЕС се определят с правилника за прилагане на Закона за чужденците в Република България.

Чл. 74б. (1) Агенцията по заетостта дава писмено разрешение за упражняване на висококвалифицирана заетост за издаване на Синя карта на ЕС от органите на Министерството на вътрешните работи.

(2) Условията и редът за даване, отказ или оттегляне на разрешението по ал. 1 се определят с наредбата по чл. 74, ал. 1.

Чл. 74в. (1) Упражняването на висококвалифицирана заетост от чужденци в България е в съответствие с българското трудово и осигурително законодателство и при условията на чл. 71, ал. 1, т. 1, 3 и 4.

(2) Притежателят на Синя карта на ЕС е равнопоставен на българските граждани по отношение на:

1. предоставяните услуги по чл. 17, ал. 1, т. 1 и 3;

2. условия на труд, включително заплащане, уволнение, безопасност и здраве при работа, условията за достъп, подчиняването на задължения и ползване на права на социална сигурност в рамките на правото на Европейския съюз и др.;

3. достъп до стоки и услуги, включително обществени;

4. образование и професионално обучение;

5. плащанията на придобити законоустановени пенсии за старост, свързани с приходите, в размер, приложим съгласно правото на държавата членка или държавите членки длъжници при преместване в трета държава, без да се засягат съществуващите двустранни споразумения;

6. признаването на дипломи за завършено образование;

7. признаването на удостоверения и други доказателства за професионална квалификация в съответствие със Закона за признаване на професионални квалификации;

8. свобода на сдружаване, присъединяване и членство в организации на работници и служители или работодатели, както и в професионални и съсловни организации, включително по отношение на предоставяните привилегии от такова членство, освен когато по силата на закон, устав или друг нормативен акт се изисква българско гражданство.

(3) От правата по ал. 2 се ползват само притежатели на Синя карта на ЕС и членове на техните семейства, които обичайно пребивават на територията на Република България.

(4) При преместване в друга държава - членка на Европейския съюз, ползването на правата по ал. 2, т. 1 – 5 се преустановява след получаване на Синя карта на ЕС или на друго разрешение за пребиваване от следващата държава членка, или при изтичане срока на пребиваване в България.

(5) Условията по ал. 2 не възпрепятстват налагането на мерки за административна принуда по глава пета от Закона за чужденците в Република България.

Чл. 74г. (1) През първите две години на законна висококвалифицирана заетост притежателят на Синя карта на ЕС може да упражнява на територията на Република България само дейности, отговарящи на условията, при които му е издадена Синята карта.

(2) През периода по ал. 1 притежателят на Синя карта на ЕС може да смени работодателя си само след получаване на писмено разрешение от Агенцията по заетостта.

(3) Разрешението по ал. 2 се дава или отказва съгласно условията и реда, определени с наредбата по чл. 74, ал. 1.

Чл. 74д. (1) В случай че остане без работа, притежателят на Синя карта на ЕС има право в рамките на три месеца да търси и да започне работа при спазване изискванията на чл. 74г, ал. 2.

(2) До вземане на разрешение относно смяната на работодателя, обстоятелството по ал. 1 не е основание Агенцията по заетостта да предложи отнемане на Синя карта на ЕС.

(3) Правото по ал. 1 може да бъде ползвано еднократно в рамките на срока на валидност на Синята карта на ЕС.

(4) При възникване на обстоятелството по ал. 1 притежателят на Синя карта на ЕС се регистрира в Агенцията по заетостта по реда на чл. 18, ал. 2, т. 1 и 2, ал. 4 – 6 и в срока по чл. 18, ал. 5.

(5) Когато не са спазени разпоредбите на ал. 3 и 4, както и условията за достъп до пазара на труда съгласно наредбата по чл. 74, ал. 1, Агенцията по заетостта изготвя мотивирано предложение за отнемане или неподновяване на Синя карта на ЕС.”

§ 6. В глава девета се правят следните допълнения:

1. В раздел I се създават чл. 78а и 78б:

„Чл. 78а. (1) Въз основа на оценка на риска Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” извършва контрол по наемането на работа на чужденци.

(2) Оценката на риска по ал. 1 се извършва с оглед идентифициране на икономическите дейности и сектори, в които се наблюдава или е вероятно да се извърши наемане на незаконно пребиваващи чужденци. Оценката на риска се извършва въз основа на анализ на наличните данни за търсенето и предлагането на работна сила, включително на чужденци, по дейности и сектори, нивото на предлаганото заплащане, регистрирани нарушения и други данни, които могат да имат отражение за идентифициране на нарушения по чл. 73, ал. 2.

Чл. 78б. (1) Чужденци, които са незаконно наети на работа, могат лично или чрез упълномощени от тях физически и/или юридически лица да сигнализират Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” за нарушения на чл. 73, ал. 2, извършени от техния работодател.

(2) Трети лица, които имат доказан законен интерес от спазването на чл. 73, ал. 2, имат право да се включат от името или в подкрепа на незаконно нает на работа чужденец с неговото съгласие в административните и гражданските производства, предвидени по този закон и по Закона за административните нарушения и наказания.

(3) Оказването на съдействие по ал. 1 и 2 на чужденците, които са незаконно наети на работа, не се счита за подпомагане на незаконно пребиваване.

(4) Упълномощаването по ал. 1 и съгласието по ал. 2 се удостоверяват нотариално.”

2. В раздел II се създава чл. 82а:

„Чл. 82а. (1) На работодател, нарушил разпоредбата на чл. 73, ал. 2, когато нарушението не съставлява престъпление, се налага глоба или имуществена санкция в размер, определен по чл. 48в от Закона за чужденците в Република България, освен ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) Работодателите по ал. 1, които са юридически лица, не могат да участват в мерките за насърчаване на заетостта по този закон за период една година от констатиране на нарушението.

(3) На чужденец, нарушил изискванията на чл. 74г и 74д, може да бъде отнета Синята карта или отказано нейното подновяване по реда на Закона за чужденците в Република България и правилника за прилагането му.”

§ 7. В § 1 от Допълнителната разпоредба се правят следните допълнения:

1. Създава се т. 27а:

„27а. „Висококвалифицирана заетост” е наемане на работа на лице, което притежава необходимата за съответната работа компетентност – придобито висше образование, което се удостоверява с диплома, удостоверение или друг документ, издаден от компетентен орган, след обучение с продължителност, не по-малка от три години, проведено от образователна институция, призната като висше училище от съответната държава.”

2. Създават се т. 36 - 38:

„36. „Синя карта на ЕС” е документът за пребиваване и работа на чужденец, определен в § 1, т. 1г от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България.

37. „Незаконно пребиваващ чужденец” е понятието, определено в § 1, т. 3б от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България.

38. „Незаконно наемане на работа на чужденец” е наемането на работа на незаконно пребиваващ чужденец на територията на Република България, както и наемането или приемането на чужденец без съответното разрешение или регистрация от Агенцията по заетостта.”

Преходни и заключителни разпоредби

§ 8. (1) Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение” е правоприемник на Българо-германските центрове за професионално обучение в Пазарджик, Плевен и Стара Загора, създадени с Постановление № 255 на Министерския съвет от 2001 г. за преобразуване на български държавни професионални училища с германско участие в българо-германски центрове за професионално обучение (обн., ДВ, бр. 97 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 78 от 2005 г., бр. 101 от 2007 г. и бр. 93 от 2009 г.), Българо-германския център за професионално обучение - Смолян,

създаден с Постановление № 283 на Министерския съвет от 2007 г. (ДВ, бр. 101 от 2007 г.), и Българо-германския център за професионално обучение - Царево, създаден с Постановление № 30 на Министерския съвет от 2009 г. (ДВ, бр. 14 от 2009 г.) – юридически лица по чл. 60 от Закона за администрацията и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика, и поема правата, задълженията, правоотношенията, имуществото, активите и пасивите по баланса им към датата на влизане в сила на този закон.

(2) Трудовите правоотношения с директорите и с работниците и служителите в центровете по ал. 1 се уреждат при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда.”

§ 9. Министерството на труда и социалната политика преди 1 юли на всяка календарна година представя на Европейската комисия информация за извършените проверки през предходната календарна година по идентифицираните с оценката на риска по чл. 78а, ал. 2 икономически дейности и сектори както в абсолютни стойности, така и в процентно изражение спрямо работодателите в дадената дейност или сектор. Информацията следва да отразява и постигнатите резултати от проверките.

§ 10. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 73 от 2010 г. и бр. 9 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 22, ал. 2 се създава изречение второ:

„Срокът на пребиваване може да бъде продължен и при оставане без работа на притежатели на разрешение „Синя карта на ЕС” до три месеца.”

2. В чл. 25:

а) в ал. 1 се създават т. 14 и 15:

„14. малолетни и непълнолетни деца, родени и изоставени от родител/и - чужд/и гражданин/ни, на територията на Република България, които са настанени в институция или други алтернативни социални услуги от резидентен тип като мярка за закрила;

15. малолетни и непълнолетни деца, изоставени от родител/и - чужд/и гражданин/ни, на територията на Република България, които са

настанени в институция или други алтернативни социални услуги от резидентен тип като мярка за закрила.”;

б) алинея 2 се изменя така:

„(2) Редът за установяване на обстоятелства и условията по ал. 1 се определят с правилника за прилагане на закона.”

3. В чл. 33 ал. 2 и 3 се изменят така:

„(2) Чужденците, пребиваващи краткосрочно или продължително на територията на Република България, могат да осъществяват дейност по трудово правоотношение или като командировани лица само след получаване на разрешение или регистрация от органите на Министерството на труда и социалната политика.

(3) Чужденците, получили разрешение за работа или регистрация съгласно ал. 2, могат да извършват трудова дейност само при работодателя или местното лице и за срока, определени с разрешението за работа или регистрацията.”

4. В чл. 33к:

а) в ал. 1 след думата „пребиваване” се добавя „и работа” и накрая се добавя „по смисъла на Закона за насърчаване на заетостта”;

б) в ал. 2, изречение първо след думата „пребиваване” се добавя „и работа” и в изречение второ думите „се издава разрешение за пребиваване” се заменят с „разрешението се издава”.

5. В чл. 33л, ал. 4 се създава изречение второ:

„При съответно прилагане на разпоредбите на ал. 2 на членовете на семейството на притежателя на Синя карта на ЕС може да бъде издадено разрешение за временно пребиваване.”

6. В чл. 45 се създава ал. 4:

„(4) Разноските, свързани с връщането и обратното приемане на притежателя на Синя карта на ЕС и на членовете на семейството му, издадени от друга държава членка, са за сметка на кандидата и/или неговия работодател.”

7. Създава се чл. 46в:

„Чл. 46в. Република България незабавно и без формалности приема обратно притежателя на Синя карта на ЕС, издадена от Република България, и членовете на неговото семейство, включително когато Синята карта на ЕС е с изтекъл срок на валидност или е отнета при разглеждане на заявлението.”

8. В чл. 48:

а) в ал. 1, т. 2 съюзът „и” се заменя с „или”;

б) в ал. 2 думите „приели на работа” се заменят с „наели на работа или приели законно пребиваващи” и след думите „в размер” се добавя „от 2000 до”;

в) в ал. 3 след думата „санкция” се добавя „в размер от 4000”.

9. Създава се чл. 48в:

„Чл. 48в. (1) Наказва се с глоба от 750 до 7500 лв. физическо лице, наело на работа незаконно пребиваващ чужденец, доколкото извършеното не съставлява престъпление.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер от 3000 до 30 000 лв.

(3) Когато нарушенията по ал. 1 и 2 са извършени повторно, се налага глоба от 1500 до 15 000 лв., а на юридическите лица се налага имуществена санкция от 6000 до 60 000 лв.

(4) Наказанията по ал. 1 – 3 се прилагат за всеки нает незаконно пребиваващ чужденец.”

10. В § 1 от Допълнителните разпоредби:

а) създава се т. 3б:

„3б. „Незаконно пребиваващ чужденец” е всеки чужденец - гражданин на трета държава, който се намира на територията на Република България и не отговаря или е престанал да отговаря на условията за престой или пребиваване.”;

б) в т. 9 след думите „дейността по чл. 24, ал. 1, т. 2” се добавя „и по чл. 25, ал. 1, т. 13”.

§ 11. В чл. 8, ал. 1 от Закона за признаване на професионални квалификации (обн., ДВ, бр. 13 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 41 и 74 от 2009 г., бр. 98 от 2010 г. и бр. 8 и 9 от 2011 г.) се създава т. 4:

„4. висококвалифицирани работници и притежават виза по чл. 15, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България.”

§ 12. В чл. 47, ал. 2 от Закона за обществените поръчки (обн., ДВ, бр. 28 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 53 от 2004 г., бр. 31, 34 и 105 от 2005 г., бр. 18, 33, 37 и 79 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 94, 98 и 102 от 2008 г., бр. 24 и 82 от 2009 г., бр. 52, 54, 97, 98 и 99 от 2010 г. и бр. 19 от 2011 г.) се създава т. 4:

„4. е бил подведен под административнонаказателна отговорност за наемане на работа на незаконно пребиваващи чужденци през последните до 5 години.”

§ 13. Законът влиза в сила от 1 юни 2011 г. с изключение на § 4, който влиза в сила от 1 юли 2011 г.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на …….…..... 2011 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на заетостта

Законопроектът има за цел да хармонизира българското законодателство в областта на заетостта на чужденци – граждани на трети държави, на територията на Република България с две нови европейски директиви в областта на трудовата миграция – по отношение на мерките и санкциите срещу работодатели на незаконно пребиваващи чужденци и по отношение на висококвалифицираната заетост на чужденци. Затова се прецизира обхватът на Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) с нова т. 5 в чл. 1, с което се обхващат по-пълно нововъведените норми от двете директиви.

Освен това във връзка с оптимизацията на държавната администрация със законопроекта се извършва и обединяване на съществуващите пет българо-германски центъра за професионално обучение в Пазарджик, Плевен, Смолян, Стара Загора и Царево в Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение".

I. Транспониране на директиви в областта на трудовата миграция

- Транспониране на Директива 2009/50/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост

Директивата е приета на 25 май 2009 г. и е публикувана в „Официален вестник" на Европейския съюз на 18 юни 2009 г. Срокът за транспониране и нотифициране е до 19 юни 2011 г.

Директивата е частично въведена със Закона за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България (ДВ, бр. 9 от 2011 г.) в частта относно въвеждане на документа „Синя карта на ЕС" с оглед осигуряване на достатъчно време за подготовка за издаването му от органите на Министерството на вътрешните работи. Предстои някои процедурни разпоредби да залегнат в Правилника за прилагане на Закона за чужденците в Република България, както и в Наредбата за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешения за работа на чужденци в България.

Със законопроекта се въвеждат основните изисквания на Директива 2009/50 по отношение на регулиране наемането на работа на чужденци на територията на Република България за целите на висококвалифицирана трудова заетост. В Допълнителните разпоредби са дефинирани понятията „висококвалифицирана заетост" и „Синя карта на ЕС".

Съществуващите текстове в глава осма от ЗНЗ се групират в два раздела и се създава трети раздел относно висококвалифицираната заетост на чужденци в България. В този раздел се транспонират съществените елементи в областта на достъпа до пазара на труда от Директива 2009/50. Регламентира се участието на Агенцията по заетостта в процеса на издаване на Синя карта на ЕС от органите на Министерството на вътрешните работи като единен документ за пребиваване и работа – чрез даване на писмено разрешение за това.

Чрез законопроекта се гарантира равното третиране на притежателите на Синя карта на ЕС в изброените области относно предоставянето на услуги от Агенцията по заетостта, условията на труд, достъпа до стоки и услуги, признаването на професионална квалификация и др.

Дава се възможност през първите две години на законна висококвалифицирана заетост притежателят на Синя карта на ЕС да работи на територията на България само при условията, за които е издадена Синята карта, като може да смени работодателя си след получаване на писмено разрешение от Агенцията по заетостта. Също така е предвидена възможността, в случай че притежателят на Синя карта на ЕС остане безработен, той да има право да ползва предлаганите услуги от Агенцията по заетостта в рамките на тримесечен период. Тази възможност се предоставя само веднъж за срока на валидността на Синята карта.

- <u>Транспониране на Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава</u>

Директивата е приета на 18 юни 2009 г. и публикувана в „Официален вестник" на Европейския съюз на 30 юни 2009 г. Срокът за транспониране е до 20 юли 2011 г.

Законопроектът въвежда преобладаващата част от Директива 2009/52/ЕО, като предвижда забрана за наемане на незаконно пребиваващи

на територията на Република България чужденци, което е поредна мярка за борба за намаляване на недекларираната заетост, както и с незаконната трудова миграция. Остава единствено въвеждането с изменение на Наказателния кодекс на разпоредбите, които определят нарушаването на тази забрана като престъпление. Министерството на правосъдието е поело ангажимент за включване на текстове по транспониране на чл. 9-12 от директивата в срокове, които да позволят приемането и влизането в сила преди крайния срок за транспониране и нотифициране – 20 юли 2011 г.

Мерките по Директива 2009/52/ЕО целят основно две неща. От една страна, дисциплинирането на работодателите да не търсят наемането на незаконно пребиваващи чужденци, които да експлоатират с оглед спестяване на финансови средства от дължими плащания в случаите на наемане на работници законно. От друга страна, защита на незаконно пребиваващия чужденец и неговите трудови права при незаконно наемане и при особено експлоататорски условия на труд. Дефинирани са понятията „незаконно пребиваващ чужденец" и „незаконно наемане на работа на чужденец".

Законопроектът предвижда на незаконно наетия незаконно пребиваващ чужденец да се изплати от работодателя договореното възнаграждение, но не по-малко от размера на минималната работна заплата за страната или за съответната икономическа дейност за период три месеца, като плащането е дължимо и след връщане на чужденеца. Работодателят следва да поеме разходите по връщането на чужденеца. Предвидена е и възможност чужденецът да предяви иск срещу работодателя си в сроковете по Закона за задълженията и договорите и по реда на Гражданския процесуален кодекс. Също така върху изплатеното възнаграждение се дължат съответните данъци и осигурителни вноски, предвидени за българските граждани.

Когато наемането на незаконно пребиваващи чужденци е извършено от работодател при условията на подизпълнение, се предвижда носенето на солидарна отговорност не само от работодателя, но и от наелия го като подизпълнител, изпълнител, както и всеки следващ изпълнител нагоре по веригата на подизпълнителството до главния изпълнител, в случай че се установи, че те са знаели за незаконното наемане.

Със законопроекта се дава и възможност на министъра на труда и социалната политика след провеждане на консултации със социалните партньори и по препоръка на Националния съвет по трудова миграция да налага ограничения на достъпа на чужденци до българския пазар на труда.

Със законопроекта се въвежда изискването работодателят да съхранява за времето на заетостта нотариално заверено копие от

представения му от чужденеца валиден документ за пребиваване и да уведомява Националната агенция за приходите за датата на реално започване на работа на чужденеца по реда на Кодекса на труда. Това е важно условие при изясняване на обстоятелствата по наемането на работа на чужденеца при извършване на контролната дейност по заетостта от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" (ИА „ГИТ"). Въвеждат се разпоредби, хармонизиращи контрола по наемането на чужденци и относно правото за подаване на сигнал до ИА „ГИТ" – както от чужденеца, така и от упълномощени от него физически и/или юридически лица.

Във връзка с контролната дейност се въвежда изискването за идентифициране чрез оценка на риска на икономически дейности и сектори, където се наблюдава или е възможно да се извърши наемане на работа на незаконно пребиваващи чужденци, и съответни фактори, които следва да се отчитат. Въз основа на тази оценка годишно се планира провеждането на инспекции в идентифицираните сектори и дейности, за което се докладва ежегодно на Европейската комисия.

В Преходните и заключителните разпоредби законопроектът предвижда нови административнонаказателни разпоредби в Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ), регламентиращи налагането на глоби или имуществени санкции съответно когато работодателят е физическо или юридическо лице. Размерът им съответства на съществуващите глоби и имуществени санкции за незаконно наемане на законно пребиваващи чужденци, като е утежнен с коефициент 1,5 предвид наемането на незаконно пребиваващи чужденци. Допълнително се прецизират и ограничен брой разпоредби в ЗЧРБ по отношение на заетостта на чужденци, включително висококвалифицирани.

II. С цел повишаване на ефективността при реализация на мярката по чл. 55д от ЗНЗ относно насърчаване заетостта на „зелени работни места", законопроектът регламентира и възможността на едно и също работно място да се назначават последователно повече от едно безработни лица, насочени от Агенцията по заетостта.

III. Уреждане статута на постоянно пребиваване на деца, родени и/или изоставени от техните родители - чужденци, на територията на Република България, за които е предприета мярка за закрила.

Държавната агенция за закрила на детето разполага със списък с имената на 61 деца, чиито родители са чужди граждани, и по отношение на тези деца е предприета мярка за закрила по чл. 26 от Закона за закрила на

детето. Всички тези деца са чужди граждани по произход и се отглеждат на територията на Република България, но поради празнота в законодателството статутът им остава нерегламентиран.

Съгласно Закона за здравното осигуряване задължително осигурени в Националната здравноосигурителна каса са чуждите граждани или лицата без гражданство, на които е разрешено дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България. Децата без ЕГН не се вписват в здравноосигурителната система на страната. Директори на училища отказват да издадат удостоверение за завършен клас и диплома за завършена степен на образование, когато децата нямат регистриран ЕГН, който е задължителен реквизит за документите.

За да бъде решен този проблем, законопроектът предвижда чрез изменение и допълнения в ЗЧРБ тази категория деца да има право на постоянно пребиваване на територията на Република България.

Мотивите за даване права на постоянно пребиваване са, че по-голямата част от децата, родени от чужди граждани, са изоставени веднага след раждането и не са потърсени от родителите си и/или разширеното семейство, и въпреки че са търсени, родителите не проявяват интерес към тях. Децата са адаптирани към културно-езиковата среда в Република България и не владеят родния си език, установили са емоционална близост с хората, които полагат грижи за тях. При тези обстоятелства най-добрият интерес на детето е да остане да живее в Република България и да бъде трайно уреден неговият статут.

IV. Обединяване на съществуващите пет българо-германски центъра за професионално обучение в Пазарджик, Плевен, Смолян, Стара Загора и Царево в Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение”.

Към настоящия момент в системата на Министерството на труда и социалната политика (МТСП) функционират пет българо-германски центъра за професионално обучение в Пазарджик, Плевен, Смолян, Стара Загора и Царево. Центровете са създадени с постановления на Министерския съвет като юридически лица по чл. 60 от Закона за администрацията – второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика. Те са създадени в изпълнение на договорености между правителството на Република България и правителството на Федерална република Германия за подкрепа на провежданата политика в областта на професионалното обучение на възрастни.

В изпълнение на мерките на правителството за оптимизация на държавната администрация законопроектът предвижда създаване от 1 юли 2011 г. на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение” по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, което ще обедини съществуващите пет центъра. Основният предмет на дейност на държавното предприятие е осъществяване на обучения за придобиване на професионална квалификация на лица, навършили 16 години, обучения за придобиване на ключови компетентности и професионално ориентиране.

Законопроектът регламентира публичните задачи на държавното предприятие, чието реализиране ще се подкрепя финансово от държавата, чрез бюджета на МТСП и чрез предоставяне на други публични средства. Една от основните публични задачи е провеждане на обучения за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности на безработни лица от най-уязвимите групи – младежи от социални заведения, лица, изтърпели наказания „лишаване от свобода”, лица, напуснали рано училище, с ниска степен на образование и без квалификация и др. – с цел успешното им интегриране на пазара на труда. Предприятието ще реализира и набор от дейности, допринасящи за повишаване качеството на професионалното обучение и за по-тясното му обвързване с потребностите на пазара труда, като: тестване на иновативни дейности с цел последващото им прилагане в системата на професионалното обучение; повишаване квалификацията на обучаващи на възрастни; обучение на наставници, външни експерти; създаване на партньорства с бизнеса за разработване на нови и актуализиране на учебни програми, учебни материали, помагала и др.

Органите на управление на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение” са министърът на труда и социалната политика, изпълнителният директор и управителният съвет. Законопроектът предвижда устройството и дейността на държавното предприятие да се уреждат с правилник, приет от Министерския съвет. Предвидено е изпълнителният директор да се подпомага от съвет, който се състои от представители на представителните организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище.

Дейността на държавното предприятие ще се финансира от собствени приходи от дейността, със средства за активна политика на пазара на труда от държавния бюджет, включени в бюджета на МТСП, със средства от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, участие в международни проекти в областта на обучението на възрастни и др.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)